

Г. В. Самойленко

Музиченко Олександр Федорович

МУЗИЧЕНКО Олександр Федорович (06(18). 08. 1875, містечко Станіслав Херсон. пов. Херсон. губ., нині село Білозер. р-ну Херсон. обл. – 12. 10. 1937, Київ) – педагог, етнограф. Батько О. Музиченка. Закін. Ніжин. істор.-філол. інститут (нині Черніг. обл., 1900), у 1906–08 продовжив освіту за кордоном, зокрема на каф. педагогіки Єнського університету (Німеччина); став прихильником поглядів педагогів Й. Гербарта, В. Лая, Е. Меймана та Ж.-Ж. Руссо. 1900–06 працював учителем Одес. чол. гімназії № 4; 1908–10 – проф. педагогіки та психології Ніжин. істор.-філол. інституту. Від 1910 – у Києві: 1910–11 – учитель, інспектор гімназії № 4; 1912–14 – 1-й дир. Пед. музею; 1914–17 – директор приват. гімназії «Товариство сприяння серед. освіті у м. Києві»; 1917 – ген. інструктор Ген. секретаріату освіти та дир. Департаменту нижчої освіти УНР. 1918–19 – співроб. часопису «Вільна українська школа», голова літ.-пед. комісії при Всеукр. учител. видавн. товаристві «ВСЕУВИТО», кер. секції вищої школи Наук.-пед. комісії УАН. 1919–20 – пом. ректора з навч. частини Пролетар. університету в м. П'ятигорськ (Росія), інструктор та чл. комісії Наркомосу РФ. Від 1920 – в Київ. ІНО: дир. (1920–21), організатор пед. лаб., викл. (1922–26); одночасно – директор Київ. труд. школи № 43; 1925–26 – проф. пед. відділ. Київ. с.-г. інституту. Разом із С. Русовою та Я. Чепігою-Зеленкевичем працював над створенням концепції укр. нац. школи; розробляв методикку навч. учнів початк. кл.; був співукладачем 1-го букваря УСРР (1933); активно займався питанням підготовки учител. кадрів; обстоював урок як осн. форму організації навчання; прихильник комплекс. підходу до навч. процесу. Вивчав історію та етнографію крим. болгар.

Основні праці

Быть болгар-переселенцевъ Феодосийскаго уѣзда // Этногр. обозрѣніе. 1899. № 4; Что такое педагогика и чему она учитъ? Москва, 1912; Реформа школы чи шкільна реформація? // Вільна укр. школа. 1918–19. № 6/7; Сучасні педагогічні течії в Західній Європі та Америці. К., 1919; Проблема комплексности в Германии и у нас // Шлях освіти. 1924. № 4/5.

Рекомендована література

1. Непомнящий А. Етнограф і педагог Олександр Музиченко: Діяльність у контексті кримознавчих студій // Музиченко О. Історія, етнографія та нар. творчість крим. болгар. Сф., 2004;
2. Ярмак Н. Освітня діяльність і педагогічні погляди О. Ф. Музиченка. Ніжин, 2007.

Бібліографічний опис:

Музиченко Олександр Федорович / Г. В. Самойленко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2020. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-69906>. – Останнє поновлення : 2023.

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).